

IES SAN TOME DE FREIXEIRO

Estándares de aprendizaxe e indicadores de logro.

**1º E.S.O
XEOGRAFÍA E HISTORIA**

CURSO 2018-19

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INDICADORES DE LOGRO: Grao mínimo de consecución 50% .

Considerarase superada a materia cando o alumnado consiga cumprir a metade do total dos seguintes indicadores:

1. Identificar os elementos que compoñen o sistema solar e coñecer as dimensións e trazos da Terra.
2. Identificar o ángulo de inclinación do eixe da Terra respecto ó plano da eclíptica.
3. Relacionar a inclinación do eixe da Terra cos paralelos que delimitan as zonas bioclimáticas: Círculo Polar Ártico, Trópico de Cáncer, Ecuador, Trópico de Capricornio, Círculo Polar Antártico.
4. Identificar as zonas bioclimáticas do planeta: Frías, Temperadas e Cálida.
5. Identificar os movementos de rotación e translación.
6. Relacionar o efecto da rotación co día e a noite e o da translación coas estacións do ano.
7. Relacionar os fusos horarios cos graos da esfera terrestre e as 24 horas do día.
8. Calcular a diferenza horaria entre dous puntos determinados da Terra.
9. Diferenciar os tipos de proxección básicos: cilíndrica e cónica.
10. Identificar unha proxección de Mercator e outra de Peters recoñecendo as vantaxes e inconvenientes de cada unha delas para representar a Terra.
11. Calcular escalas cartográficas.
12. Diferenciar os distintos tipos de mapas: topográficos, temáticos
13. Distinguir distintos tipos de imaxes de satélite.
14. Representar as coordenadas terrestres diferenciando paralelos e meridianos.
15. Localizar nun planisferio varios puntos xeográficos do hemisferio norte e do sur.
16. Localizar puntos alonxados entre si sobre a Terra utilizando a rede de coordenadas xeográficas (un punto de referencia).
17. Localizar espazos xeográficos utilizando datos de coordenadas xeográficas (máis de un punto de referencia).
18. Identificar os climas máis representativos de cada zona climática do mundo a través da elaboración de climogramas
19. Diferenciar entre elementos e factores do clima e recoñecer os factores e os elementos que determinan o clima dun determinado territorio.
20. Establecer as características das grandes zonas climáticas da Terra.

- 21.Elaborar un mapa situando os principais climas do mundo.
- 22.Identificar no mapa de Europa a zona onde se dan os tipos de clima máis importantes.
- 23.Clasificar os climas identificados de cada zona de Europa (continental, mediterráneo, oceánico, de montaña) explicando as súas características termopluvométricas.
- 24.Comprender que é un bioma, localizar os principais biomas do planeta e sistematizar as súas principais características. (ecuatorial, tropical, desértica, mediterránea, etc.).
- 25.Localizar nun mapa os biomas máis importantes de Europa.
- 26.Identificar nun mapa físico de Europa os principais espazos naturais.
- 27.Recoñecer unha imaxe de satélite de Europa e identificar nela os principais espazos naturais.
- 28.Comprender como se produce a interacción do ser humano e o medio ambiente e que efectos recíprocos provoca.
- 29.Recoñecer os principais riscos naturais, así como os provocados pola acción do ser humano.
- 30.Ser quen de buscar páxinas web sobre problemas medioambientais actuais.
- 31.Describir e/ou expoñer un problema ambiental actual a partir da información obtida.
- 32.Nomear e identificar catro fontes históricas: elementos materiais, textos escritos, fontes orais e imaxes.
- 33.Interpretar información extraída de diferentes fontes.
- 34.A partir dunha cronoloxía dada, elaborar un eixe cronolóxico da prehistoria e a historia levando a el os feitos salientables que marcan o paso das Idades: Antiga, Media, Moderna e Contemporánea.
- 35.Elaborar un árbol xenealóxico ou un eixe cronolóxico do proceso de hominización desde os primeiros australopitecus ata a aparición do Homo Sapiens.
- 36.Establecer a diferenza entre prehistoria e historia.
- 37.Diferenciar as distintas etapas da prehistoria: paleolítico e neolítico.
- 38.Coñecer o xeito de vida dos grupos cazadores-recolectores da Prehistoria e
analizar os restos materiais das súas actividades cotiás (ferramentas, obxectos de
adorno, vestido, etc.) e as súas principais manifestacións artísticas.
- 39.Explicar as orixes do Neolítico, o desenvolvemento da agricultura e da gandería e o proceso de sedentarización dos grupos humanos

40. Relacionar o descubrimento da agricultura coas tarefas recolectoras da muller.
41. Analizar os cambios que se producen no Neolítico que o caracterizan como unha revolución e as consecuencias destes cambios.
42. Localizar e describir as áreas xeográficas nas que xurdiron as primeiras civilizacións urbanas.
43. Ordenar nun eixe cronolóxico as etapas da Historia Antiga: Primeiras civilizacións (Exipto, Mesopotamia), Grecia e Roma.
44. Recoñecer a importancia do desenvolvemento da metalurxia, a artesanía e máis o comercio na evolución social e cultural das sociedades.
45. Relacionar a aparición dos primeiros imperios coa apropiación do excedente agrario por unha clase social dominante e o descubrimento da metalurxia.
46. Analizar as principais características das civilizacións exipcia e mesopotámica (economía, sociedade, arte, etc.) e localizar no tempo as orixes da escritura.
47. Identificar nun mapa histórico-xeográfico da expansión exipcia a evolución do Imperio Antigo e do Imperio Novo desde o delta do Nilo ata as cataratas do Sur, relacionandoa coas principais dinastías.
48. Coñecer os aspectos máis significativos da relixión exipcia.
49. Delimitar no tempo e no espazo a civilización grega.
50. Analizar as raíces desta civilización no contexto dos cambios vividos na zona.
51. Comprender a evolución histórica da cultura grega.
52. Diferenciar de forma crítica os diferentes modelos de organización política, social e económica desenvolvidos na cultura helénica.
53. Identificar as principais características e as obras máis relevantes de cada unha das etapas artísticas gregas.
54. Relacionar algúns dos trazos da nosa civilización actual con aspectos propios da civilización grega.
55. Analizar as principais características da civilización grega (orixes, as polis, colonización, economía e sociedade).
56. Coñecer os aspectos máis importantes da cultura grega (filosofía, ciencia, poesía, teatro, relixión, arte).
57. Delimitar no tempo e no espazo a civilización romana.
58. Analizar as principais características da civilización romana (orixes, monarquía e república, economía e sociedade, caída do imperio)
59. Coñecer a evolución da expansión romana polo Mediterráneo.

60. Identificar as principais características e as obras máis relevantes da arte romana.
61. Relacionar algúns dos trazos da nosa civilización actual con aspectos propios da civilización romana.
62. Coñecer os aspectos máis importantes da cultura romana (arte, relixión).
63. Analizar as raíces da Antigüidade peninsular desde a chegada dos distintos pobos colonizadores.
64. Comprender as características dos diversos pobos que habitaban a Península na Antigüidade.
65. Diferenciar as etapas e o proceso de conquista e romanización de Hispania.
66. Identificar as principais características da Hispania romana e os restos da época que hoxe perduran.
67. Coñecer as circunstancias que rodearon a fin da Antigüidade na Península.
68. Localizar no tempo as distintas etapas de Galicia na prehistoria e na Antigüidade.
69. Analizar as raíces da Antigüidade en Galicia desde a chegada dos distintos pobos colonizadores.
70. Coñecer as características dos diversos pobos que habitaban en Galicia na Antigüidade.
71. Diferenciar as etapas e o proceso de conquista e romanización de Galicia.
72. Identificar as principais características da Galicia romana e os restos da época que hoxe perduran.
73. Coñecer as circunstancias que rodearon a fin da Antigüidade en Galicia.

RELACIÓN DE UNIDADES DE RELEVO QUE DEBERÁN RECOÑECER NOS MAPAS

Nesta selección de unidades de relevo tívose en conta a base que os alumnos deben traer de primaria, ampliándose os accidentes xeográficos destas zonas para aumentar os contidos dun xeito gradual.

MAPA DE ÁFRICA

CABOS: Boxador, Verde, Boa Esperanza, Agullas, Guardafuí.

ILLAS: Cabo Verde, Canarias, Madagascar.

GOLFOS: Gabés, Guinea, Benguela, Adén, Sidra.

BAHÍAS: Sofala, Maputo.

MACIZOS ANTIGOS: Etiópico, Tibesti, Ahaggar, Drakensberg

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: Atlas, (Atlas Sahariano).

PICOS: **Kilimanxaro**
RÍOS: **Nilo, Níxer, Congo, Zambeze, Limpopo**
FALLAS: **Rif Valley**
PENÍNSULAS: **Somalia**
DESERTOS: **do Sahara, de Libia, de Nubia, de Arabia, de Kalahari.**
LAGOS: **Chad, Victoria, Malawi, Tanganica**
ESTREITOS: **Bab el Mandab, Gibraltar, Canal de Mozambique, Canal de Suez**
(artificial).
MARES: **Vermello.**

MAPA DE ASIA

CABOS: **Lopatka, Comorin.**
ILLAS: **Xapón** (Honshu, Shikoku, Kyushu), **Kurís, Filipinas, Borneo, Sumatra, Java, Ceilán, Formosa, Sajalín**
GOLFOS: **Pérsico, Omán**
CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: **Himalaia, Zagros, Montes Tauro, Urais**
MESETAS: **Meseta de Mongolia, Meseta do Tibet**
PICOS: **Everest**
MARES: **Mar de Bering, Mar de Xapón, Mar de China Oriental, Mar de China Meridional, Mar Arábigo, Mar de Aral, Mar Caspio**
RIOS: **Obi, Yenisei, Lena, Amarello, Azul** (lang-Tse-Kiang), **Mekong, Ganxes, Indo, Tigris, Eúfrates.**
PENINSULAS: **Kanchatka, Corea, Indochina, Malaca, Indostán, Arábigo, Anatolia**
DESERTOS: **Gobi** (reg)
LAGOS: **Baikal**
ESTREITOS: **Bering, Corea, Bab el Mandab**

MAPA DA ANTÁRTIDA (Antártida oriental e occidental)

MACIZOS ANTIGOS: **Escudo antártico**
CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: **Montes Transantárticos**
MESETAS: **Meseta Polar**
PENÍNSULAS: **Península Antártica**
PLATAFORMAS DE XEO: **Larsen**

MAPA DE OCEANÍA, AUSTRALIA e NOVA ZELANDIA

Micronesia, Polinesia, Melanesia (Nova Guínea, Novas Hébridas, Nova Caledonia).

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: **Gran Cordilleira Divisoria**

MAPA DE AMÉRICA

CABOS: **Cañaveral, Hornos**

GOLFOS: **bahía de Hudson, golfo de San Lorenzo, golfo de Mexico, golfo de Honduras, golfo de California, golfo de Alaska, bahía de Todos os Santos**

ILLAS: **Groenlandia, Grandes Antillas (Cuba, Española, Jamaica), Pequenas Antillas (Porto Rico) Terra de Fogo**

PENINSULAS: **Labrador, Florida, Yucatán, California, Alaska**

MACIZOS ANTIGOS: **Montes Apalaches, Macizo das Guaianas**

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: **Montañas Rochosas, Andes, Serra Madre**

MARES: **Mar do Labrador, Mar Caribe, Mar de Bering**

ESTREITOS: **Magallanes, Bering**

RIOS: **Yukon, San Lorenzo, Mississipi, Missouri, Río Grande, Amazonas, Orinoco, Paraná.**

DESERTOS: **de Atacama**

LAGOS: **Grandes Lagos** (Superior, Michigan, Hurón, Eire, Ontario)

MAPA DE EUROPA

CABOS: **Norte, San Mathieu, San Vito, Matapán**

GOLFOS: **Botnia, Finlândia, Vizcaya, León, Génova**

MARES CONTINENTAIS: **Báltico, Mediterráneo, Blanco, Negro, Azov**

MARES LITORAIS: **Cantábrico, Tirreno, Adriático, Jónico, Egeo**

MARES PECHADOS: **Caspio**

ESTREITOS: **Canal da Mancha, Canal do Norte, Estreito de Gibraltar, Estreito de Bósforo, Estreito de Dardanelos**

PENINSULA: **Kola, Escandinava, Jutlândia, Bretaña, Ibérica, Itálica, Balcánica, Crimeia, Peloponeso**

ILLAS: **Islandia, Británicas (Irlanda, Gran Bretaña), Baleares, Córcega, Cerdeña, Sicilia, Creta, Chipre**

RIOS: **Pechora, Vístula, Oder, Elba, Rin, Sena, Loira, Garona, Ródano, Po, Danubio, Don, Volga, Ural**

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: **Montes Escandinavos, Cadena Penina, Alpes, Apeninos, Balcanes, Cárpatos, Cáucaso, Ural**

11.1.1.6. COMPETENCIAS CLAVE E A SÚA AVALIACIÓN

COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

- Definir termos xeográficos e históricos.
- Ler e comprender textos xeográficos e históricos.
- Sintetizar textos xeográficos e históricos.

COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

- Calcular e comparar distancias.
- Facer operacións sinxelas con medidas de ángulos (fusos horarios)
- Orientarse nun plano.
- Localizar puntos nun mapa.
- Interpretar e analizar imaxes xeográficas.
- Interpretar e analizar mapas xeográficos e históricos.

COMPETENCIA DIXITAL

- Buscar información en internet.
- Obter información de distintos medios.
- Interpretar e expoñer a información.

COMPETENCIA SOCIAIS E CÍVICAS

- Informarse e saber expresar por diversas canles o compromiso ante problemas xeográficos, históricos ou artísticos.
- Aprender o valor do propio patrimonio ambiental, histórico e cultural.

CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI

- Interpretar e analizar imaxes históricas.
- Datar axeitadamente diversos acontecementos.
- Interpretar e comentar obras artísticas.
- Datar correctamente diversas obras de arte.

APRENDER A APRENDER

- Elaborar mapas conceptuais.
- Realizar cadros comparativos.
- Elaborar e analizar eixes cronolóxicos.

SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR

- Buscar información sobre feitos xeográficos e históricos.
- Participar de forma activa en debates.

Para a avaliación das Competencias clave terase en conta a relación entre estas e os estándares de aprendizaxe que figuran nos cadros do apartado 11.1.1.2.

IES SAN TOMÉ DE FREIXEIRO

Estándares de aprendizaxe e indicadores de logro.

**2º E.S.O
XEOGRAFÍA E HISTORIA**

CURSO 2018-19

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

INDICADORES DE LOGRO: Grao mínimo de consecución 50%

Considerarase superada a materia cando o alumnado consiga cumprir a metade do total dos seguintes indicadores:

1. Ordenar os acontecementos históricos en eixes cronolóxicos e localizalos no espazo a fin de adquirir unha perspectiva global da evolución histórica da Humanidade que teña en conta os procesos de cambio e de permanencia.
2. Describir a organización territorial do Imperio Carolinxio
3. Coñecer a base económica do Imperio Carolinxio
4. Analizar os elementos que, trala morte de Carlomagno, propiciaron o nacemento do feudalismo.
5. Coñecer as orixes do Islam
6. Identificar os preceptos básicos do Islam
7. Analizar as diferentes fases da expansión do Islam trala morte de Mahoma.
8. Saber cómo se produciu a conquista árabe da Península Ibérica, indicando as batallas, as datas e os personaxes máis representativos deste período histórico.
9. Localizar nun eixe cronolóxico as distintas etapas da historia de Al-Andalus.
10. Recoñecer os distintos grupos que formaban a sociedade de Al-Andalus e comprender as causas das conversións relixiosas.
11. Coñecer a base económica de Al-Andalus e identificar os cultivos e as innovacións técnicas que os árabes introduciron na Península.
12. Recoñecer os edificios e monumentos máis emblemáticos de Al-Andalus e enumerar as grandes achegas da cultura musulmana ao mundo occidental.
13. Coñecer a evolución das zonas de fronteira entre o mundo cristián e musulmán na Península Ibérica entre os séculos VIII-XV.
14. Analizar as causas da Reconquista e o proceso de repoboamento dos territorios ocupados.
15. Localizar no mapa as etapas máis importantes da Reconquista .
16. Distinguir a arte e a cultura das distintas comunidades que conviviron na Península: xudeus, mozárabes, mudéxares, etc.
17. Explicar a composición e os trazos distintivos dos distintos estamentos da sociedade medieval: modo de vida, nivel de riqueza, actividades económicas, etc.
18. Entender os pactos de fidelidade e vasalaxe que establecían os distintos grupos sociais que integraban o sistema feudal.
19. Describir distintos edificios característicos do mundo rural da Idade Media: o castelo, o mosteiro, as vivendas dos campesiños.
20. Explicar o funcionamento dun feudo e o tipo de relacións que os campesiños mantiñan cos señores feudais así como os pactos de fidelidade e vasalaxe.
21. Coñecer as orixes da cidade medieval, identificar os seus principais edificios e recoñecer as actividades económicas que se desenvolvían no seu interior, dedicando unha especial atención ó funcionamento dos gremios.
22. Coñecer a composición e as formas de vida dos distintos grupos sociais que habitaban a cidade medieval, facendo especial fincapé na nova clase social: a burguesía.

23. Identificar nun mapa a consolidación e o avance dos reinos cristiáns durante os séculos XI, XII e XIII.
24. Valorar a importancia do Camiño de Santiago na Idade Media como elemento revitalizante da economía e como vía de penetración das ideas e dos estilos artísticos.
25. Analizar as causas do renacer cultural das cidades no século XIII e valorar a función cultural e ideolóxica das Universidades a partir deste momento.
26. Comprender as novas necesidades relixiosas da vida urbana na Idade Media e valorar a función das Ordes Mendicantes neste período histórico.
27. Explicar os trazos distintivos da arte románica nas súas diversas manifestacións (arquitectura, escultura e pintura), destacando os principais monumentos e manifestacións artísticas das terras galegas.
28. Explicar os trazos distintivos da arte gótica nas súas diversas manifestacións (arquitectura, escultura e pintura), destacando os principais monumentos e manifestacións artísticas das terras galegas.
29. Coñecer a forma de goberno e as institucións dos Estados cristiáns da Península a partir do século XII, dedicando unha especial atención ás institucións galegas.
30. Coñecer os conflitos que tiveron lugar en Galicia ao longo da Baixa Idade Media entre o poder urbano do Concello e o señorial.
31. Comprender as orixes da Coroa de Castela e da Coroa de Aragón
32. Explicar os feitos máis importantes da expansión política e económica da Coroa de Aragón no Mediterráneo occidental.
33. Analizar o contexto social e político que conduce á rebelión dos irmandiños no século XV e as consecuencias deste movemento social.
34. Coñecer as causas da crise da Baixa Idade Media (séculos XIV e XV).
35. Coñecer as características da economía e a arte nazarí.
36. Identificar as tensións sociais que se produciron durante a Baixa Idade Media.
37. Localizar lugares de España e Galicia utilizando as coordenadas xeográficas
38. Situar nun mapa físico as principais unidades de relevo de España e Galicia (especificanse no apartado 11.1.2.4).
39. Identificar nun mapa as principais zonas bioclimáticas de España
40. Identificar nun mapa as principais zonas bioclimáticas de Galicia.
41. Identificar imaxes das paisaxes de España e Galicia relacionándoas coas a zonas bioclimática á que pertencen.
42. Identificar algúns dos problemas ambientais máis graves de España e Galicia.
43. Explicar os factores que determinan o desigual reparto da poboación no planeta.
44. Situar nun mapamundi as 20 cidades máis poboadas do planeta.
45. Definir os seguintes conceptos e taxas demográficas: densidade de poboación, taxa de natalidade, taxa de mortalidade, taxa de crecemento natural, estrutura demográfica.
46. Elaborar e interpretar pirámides de poboación.
47. Definir os seguintes conceptos: emigración, inmigración e saldo migratorio.
48. Coñecer as causas dos movementos migratorios
49. Coñecer o proceso da emigración galega as súas etapas e os seus destinos principais.
50. Distinguir entre poboamento rural e poboamento urbano
51. Coñecer os criterios que se utilizan para definir que é unha cidade

52. Definir os seguintes conceptos: función urbana, morfoloxía urbana
53. Distinguir as características das cidades nas tres fases máis importantes do proceso de urbanización: preindustrial, industrial e postindustrial
54. Recoñecer nun plano as partes dunha cidade española: centro histórico, ensanche e periferia.
55. Recoñecer os distintos tipos de planos
56. Definir sistema urbano e xerarquía urbana

11.1.2.4. RELACIÓN DE UNIDADES DE RELEVO QUE DEBERÁN RECOÑECER NOS MAPAS.

MAPA DE ESPAÑA

CABOS: Machichaco, Ajo, Peñas, Estaca de Bares, Ortegale, Fisterra, Trafalgar, Gata, Palos, Da Nao, Creus, Delta do Ebro

GOLFOS: Biscaia, Cádiz, Almería, Mazarrón, Valencia, Sant Jordi, de Rosas

MARES: Cantábrico, Mediterráneo, Mar Menor

MACIZOS ANTIGOS: Macizo Galaico, Sistema Central, Montes de Toledo, Serra Morena

CORDILLEIRAS DE PREGAMENTO: Cordilleira Cantábrica (Picos de Europa), Pireneos, Sistema Ibérico, Cordilleira Subbética, Cordilleira Penibética

MESETAS: Meseta Central

DEPRESIÓNS INTERIORES á Meseta Central: Submeseta Norte, Submeseta Sur

DEPRESIÓNS EXTERIORES: Depresión do Ebro, Depresión do Guadalquivir

RIOS: Bidasoa, Nervión, Nalón, Narcea, Eume, Tambre, Ulla Miño, Sil, Douro, Texo, Gadiana, Guadalquivir, Ebro, Odiel, Tinto, Segura, Xúcar, Llobregat, Ter. Afluentes dos principais ríos.

ILLAS : Baleares (Mallorca, Menorca, Ibiza, Formentera), Canarias (Lanzarote, Fuerteventura, Gran Canaria, Tenerife, Gomera, Hierro, La Palma)

PICOS: Teide, Mulhacén, Aneto.

MAPA DE GALICIA

SERRAS ORIENTAIS: Serra de Ancares, Serra do Courel, Serra de Queixa. Serra do Eixe

SERRAS SETENTRIONAIS: Serra da Capelada, Serra do Xistral. Faladoira,

SERRAS CENTRAIS: Serra da Loba, Serra da Cova da Serpe, Serra do Faro

RÍOS: Eo, Sor, **Eume, Tambre, Ulla, Léz, Oitavén, Lagares, Miño, Sil**, Xallas, Allóns

RIAS ALTAS: **Ribadeo, Viveiro, Barqueiro, Ortigueira, Ferrol, Betanzos, Coruña**

RIAS BAIXAS: **Muros i Noia, Arousa, Pontevedra, Vigo**

CABOS: **Estaca de Bares, Orteg, Prior, Vilán, Touriñán, Fisterra, Corrubedo, Silleiro.**

ILLAS: **Sisargas, Arousa, Sálvora, Ons, Cíes**

PICOS: **Pena Trevinca, Cabeza de Manzaneda, Xistral, Faro, Avión**

11.1.2.5. COMPETENCIAS CLAVE E A SÚA AVALIACIÓN

COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

- Definir conceptos xeográficos e históricos.
- Ler e comprender textos xeográficos e históricos.

COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

- Interpretar gráficos.
- Interpretar mapas xeográficos e históricos.
- Representar informacións xeográficas.

COMPETENCIA DIXITAL

- Buscar, obter e seleccionar información do medio, de fontes escritas, iconográficas, gráficas, audiovisuais e proporcionadas polas tecnoloxías da información.
- Elaborar de forma escrita a información obtida.

CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURALS

- Recoñecer elementos básicos que caracterizan os estilos artísticos e interpretación de obras significativas considerando o seu contexto.
- Valorar a herdanza cultural e do patrimonio artístico como riqueza que hai que preservar e na conservación da cal hai que colaborar.

IES SAN TOMÉ DE FREIXEIRO

Estándares de aprendizaxe e indicadores de logro.

**3º E.S.O
XEOGRAFÍA E HISTORIA**

CURSO 2018-19

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INDICADORES DE LOGRO: Grao mínimo de consecución 50%

Considerarase superada a materia cando o alumnado consiga cumprir a metade do total dos seguintes indicadores:

1. Definir o significado dos termos específicos de cada unidade didáctica.
2. Analizar as transformacións demográficas, económicas e sociais que tiveron lugar nos inicios da Idade Moderna.
3. Saber como se articulou a unificación política da Península Ibérica durante o reinado dos Reis Católicos.
4. Analizar os poderes básicos da monarquía autoritaria dos Reis Católicos: Santa irmandade, Real Audiencia, sistema de concellos...
5. Coñecer a organización económica e social durante o reinado dos Reis Católicos.
6. Describir a expansión territorial levada a cabo polos Reis Católicos a través da análise da súa política internacional.
7. Coñecer as teorías xeográficas e os “erros” de Cristovo Colon.
8. Explicar como se produciu o descubrimento do continente americano.
9. Coñecer o modo de vida e a distribución xeográfica das sociedades precolombianas.
10. Coñecer a definición dos seguintes conceptos: Humanismo, Renacemento, Reforma e Contrarreforma.

11. Coñecer como se produciu a reforma eclesiástica protestante e identificar ós seus principais protagonistas.
12. Analizar a reacción da Igrexa católica e o proceso de Contrarreforma relixiosa.
13. Identificar as medidas que a Igrexa católica adoptou no Concilio de Trento.
14. Recoñecer o proceso de aparición dunha nova concepción da arte: o Renacemento.
15. Describir as características da arte italiana durante os séculos XV e XVI.
16. Identificar algunhas das obras máis representativas do Quattrocento e do Cinquecento.
17. Coñecer as características máis importantes da arte renacentista en España.
18. Saber quen foron os reis españois da Casa de Austria ou de Habsburgo.
19. Coñecer a orixe e evolución da dinastía dos Habsburgo desde Carlos I, Filipe II, construtores dun grande imperio europeo e americano, ata Filipe III, e Carlos II, momento en que o imperio entrou nunha profunda decadencia.
20. Identificar os principais problemas e guerras ás que tivo que facer fronte Carlos V e Filipe II.
21. Explicar os distintos órganos de goberno e institucións da monarquía dos Habsburgo.
22. Coñecer o funcionamento da organización administrativa e económica do Imperio colonial.
23. Comprender as causas da decadencia política do século XVII e a perda da hexemonía dos Habsburgo en Europa.
24. Explicar as características da economía e da sociedade do século XVI-XVII.
25. Comprender os principios nos que se basea o absolutismo monárquico.
26. Identificar os novos valores culturais do Barroco: arte, relixión, filosofía e ciencia.
27. Recoñecer as características xerais da escultura, pintura e a arquitectura barrocas e identificar ós seus artistas máis importantes.
28. Recoñecer a importancia da revolución científica do século XVII; e explicar as contribucións dos científicos máis destacados.
29. Recoñecer as características da arquitectura, pintura e escultura barroca española.
30. Explicar as principais funcións do Estado e establecer diferenzas entre os distintos modelos de Estado.
31. Localizar os diferentes espazos xeopolíticos e culturais do mundo e coñecer as súas principais características.

32. Explicar que é a actividade económica e o papel que desenvolven os diferentes axentes económicos que interveñen nesta actividade.
33. Enumerar os factores de produción e as áreas produtoras do mundo.
34. Diferenciar as características do sistema capitalista dos doutros sistemas.
35. Comparar as situacións laborais das persoas no mundo laboral e establecer relacións de causa-efecto entre a regulación do mercado e as actividades do movemento obrero.
36. Explicar cales son os principais recursos naturais e diferenciar que problemas os afectan.
37. Relacionar os riscos naturais coas consecuencias para o ser humano.
38. Clasificar os recursos naturais segundo sean renovables o non renovables, explicando as súas características, localización e aproveitamento para os seres humanos.
39. Establecer relacións de causa-efecto entre a organización dos espazos agrarios e os factores que os explican.
40. Explicar os diferentes espazos agrarios, diferenciando as súas características e localizalos nun mapa do mundo.
41. Valorar as aportacións do alumno encamiñadas a conservar o medio natural e a criticar as actitudes e comportamentos da sociedade que danan os recursos naturais.
42. Enumerar as actividades que compoñen o sector secundario, explicar as diferenzas que hai entre este sector e os restantes sectores económicos.
43. Establecer os parámetros que diferencian ás industrias polo seu tamaño, desenvolvemento tecnolóxico e posición que ocupan no proceso de produción e explicar as condicións propias que precisa cada tipo de industria e que determinan a elección da súa localización.
44. Clasificar os principais avances de cada unha das tres revolucións industriais.
45. Relacionar as novas condicións da industria mundial coas causas que motivaron a relocalización de moitas empresas.
46. Citar os principais núcleos industriais do mundo actual diferenciando os históricos e os emerxentes.
- 47.** Delimitar as diferentes paisaxes industriais a través da súa historia, a súa ubicación e evolución.
48. Relacionar as distintas actividades que conforman o sector terciario e apreciar a importancia que alcanzaron no mundo actual.
49. Comparar a proporción do sector servizos co do primario e secundario no mundo actual e analizar por que medra o sector terciario distinguindo como o fai nos países desenvolvidos e nos subdesenvolvidos.

50. Clasificar os servizos segundo os distintos sectores e recoñecer as pautas da súa localización.
51. Distinguir as formas de consumo e as características dos novos espazos onde se desenvolven as estratexias comerciais.
52. Identificar as características dos medios de transporte e a importancia que o seu desenvolvemento tivo para o progreso económico e o desplazamento de persoas e mercancías.
53. Establecer relacións de causa-efecto entre o auxe do turismo e os profundos cambios que se produciron na sociedade e na paisaxe das zonas onde máis se desenvolveu.
54. Diferenciar as zonas do mundo atendendo á súa densidade de poboación.
55. Comparar os distintos parámetros para determinar a estrutura natural da poboación.
56. Clasificar os tipos de crecemento asociándoos ao grao de desenvolvemento de cada zona.
57. Identificar os principais movementos migratorios da historia e sinalar as súas consecuencias.
58. Explicar os principais fluxos migratorios da actualidade e as súas repercusións tanto na zona de recepción como de emisión.
59. Identificar as características dos núcleos rurais e urbanos e as súas diferencias e comentar as influencias que a cidade exerce sobre o medio rural e os cambios que a este respecto se están introducindo.
60. Explicar os trazos fundamentais do crecemento da poboación urbana e as súas proxeccións, e establecer relacións entre o grao de urbanización no mundo desenvolvido e subdesenvolto e as súas causas.
61. Comparar as características das cidades preindustriais, industriais e do século xx.
62. Diferenciar os elementos que caracterizan o centro e a periferia dunha mesma cidade.
63. Relacionar os problemas actuais das cidades coas causas que os producen.
64. Enumerar as funcións e actividades das cidades, e citar exemplos segundo as funcións e actividades.
65. Diferenciar as fases históricas polas que atravesou o proceso de globalización até chegar á situación actual e identificar os elementos que sinalan a globalización crecente dun mundo en continua evolución.
66. Localizar os fluxos que se producen no mundo actual de mercancías, persoas e información e comprobar o seu continuo crecemento.
67. Coñecer os elementos que potencian a globalización da tecnoloxía, as finanzas, as institucións e as empresas multinacionais, e clasificar as

estratexias que seguen as multinacionais para a súa expansión en todo o mundo.

68. Analizar o que propoñen os movementos antiglobalización.
69. Explicar as innovacións que se están producindo nos transportes a nivel mundial e que están determinando unha nova distribución dos fluxos de persoas e mercancías, así como os avances do sector das telecomunicacións que hoxe dominan o mundo.
70. Explicar as teorías do crecemento económico, do desenvolvemento humano e o desenvolvemento sostible e os indicadores que empregan cada unha delas.
71. Comparar índices económicos e de benestar de diferentes países do mundo, relacionándoos cos factores que os producen.
72. Enumerar as causas da fame no mundo e identificar as zonas e países que a padecen.
73. Establecer relacións entre los problemas medioambientais e os factores que os causan.
74. Explicar as causas dos conflitos actuais, as súas características e situálos no mundo.
75. Enumerar os principais organismos internacionais e organizacións non gubernamentais, relacionándoos coas actividades que desenvolven.
76. Explicar as causas que determinan a distribución da poboación en Europa, así como o seu progresivo envellecemento e a influencia da inmigración. Desenvolver as características da trama das nosas cidades e os espazos internos das mesmas.
77. Sintetizar as peculiaridades da economía continental, o seu desenvolvemento industrial, as influencias da globalización, as actividades do transporte e o turismo en Europa.
78. Recoñecer o mosaico cultural europeo e as principais liñas de evolución do fenómeno da unidade europea así como describir os conflitos recentes provocados polo nacionalismo en Europa nos últimos anos.
79. Identificar as institucións que serviron de base para a creación da UE. Enumerar as distintas incorporacións á Unión Europea e describir cada momento histórico na evolución da mesma, e localizar os países do leste de Europa que se integraron na Unión e indicar os problemas que esta ampliación supón.
80. Enumerar as principais institucións europeas así como as atribucións de cada unha delas.
81. Explicar os desequilibrios dos países da Unión e as estratexias que se empregan para reducilos. Enumerar as competencias da Unión Europea e as políticas que aplica sobre os diversos sectores.

82. Explicar os problemas que ameazan ao medio ambiente e algunhas das solucións que se propoñen para a súa protección.
83. Explicar as características de cada unha das actividades do sector primario en España e localizar as diferentes paisaxes agrarias, explicando as súas características.
84. Establecer relacións de causa-efecto entre as transformacións da industria en España e os factores que as explican.
85. Situar nun mapa de España as súas principais áreas industriais e enumerar as súas características máis significativas.
86. Enumerar os diferentes medios de transporte e as súas características, localizándoos nun mapa de España.
87. Clasificar as actividades comerciais de España e explicar a súa importancia para a balanza de pagos.
88. Explicar as características do turismo en España.
89. Enumerar as principais fontes que se utilizan para elaborar os datos da poboación española, realizar a análise dunha das súas pirámides de idades.
90. Explicar as distintas fases polas que foi pasando a poboación en España con respecto aos movementos naturais.
91. Describir os fluxos dos movementos migratorios exteriores e interiores no pasado, e tamén os dos inmigrantes que hoxe acollemos entre nós.
92. Enumerar as causas que determinan o reparto desigual do poboamento de España e delimitar as distintas zonas resultantes.
93. Establecer as principais formas de poboamento que se dan en España, así como as causas do reparto desigual da poboación e da estrutura da poboación española actual.
94. Sintetizar as características da estrutura da poboación por actividades económicas en España, así como a taxa de actividade.
95. Identificar as características da cidade de orixe romano, medieval, e das cidades renacentistas e da Ilustración, citando exemplos dalgunha delas.
96. Explicar as transformacións da cidade nos séculos XIX e XX, nomeando exemplos concretos.
97. Explicar as transformacións recentes da cidade española relacionándoas coas causas que as producen, así como identificar, analizar e comentar o plano dunha cidade actual.
98. Explicar as principais características das áreas metropolitanas, e citar algúns exemplos.
99. Describir e analizar os problemas das grandes cidades españolas.

11.1.3.5 COMPETENCIAS CLAVE E A SÚA AVALIACIÓN

COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS

- Coñecer os axentes e institucións básicas que interveñen na economía de mercado.
- Entender as mudanzas que se están a producir nas relacións económicas e sociais a escala mundial.
- Analizar as causas e as consecuencias das tendencias migratorias predominantes no mundo actual.
- Expresar as propias opinións de forma asertiva.
- escoitar activamente e mostrar unha actitude favorable ao diálogo e ao traballo cooperativo.
- Reflexionar de forma crítica sobre algúns problemas sociais como a existencia de colectivos desfavorecidos.

COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

- Extraer, analizar e comprender a información numérica de táboas, listaxes, gráficos e diagramas.
- Facer cálculos matemáticos sinxelos para comparar fenómenos de carácter social e/ou xeográfico
- Identificar e localizar no mapa os principais ámbitos xeopolíticos, económicos e culturais do mundo.
- Recoñecer os trazos físicos e humanos básicos do territorio español e da Unión Europea.
- Recoñecer os desequilibrios territoriais na distribución dos recursos e explicar as súas consecuencias.
- Tomar conciencia dos problemas que a explotación do espazo pode xerar no medio.
- Suxerir actuacións e políticas concretas que contribúan ao desenvolvemento sostible.

CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS

- Desenvolver a sensibilidade para gozar con distintas expresións do patrimonio natural e cultural.
- Interesarse pola conservación do patrimonio cultural.

COMPETENCIA DIXITAL

- Obter información a través de varios tipos de fontes: documentos visuais, cartográficos, etc.

- Analizar os datos numéricos e mais os indicadores socioeconómicos de táboas e diagramas.
- Relacionar, procesar e sintetizar a información procedente de fontes diversas: gráficos, bocexos, mapas temáticos, bases de datos, imaxes e fontes escritas.
- Comunicar as conclusións de forma organizada empregando as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías da información e a comunicación.

COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

- Saber expresar as propias ideas e emocións, oralmente e por escrito, utilizando a terminoloxía máis axeitada en cada caso.
- Interpretar textos de tipoloxía diversa, linguaxes icónicas, simbólicas e de representación.
- Utilizar diferentes variantes do discurso, nomeadamente a descrición e a argumentación.
- escoitar as opinións distintas á propia con sensibilidade e espírito crítico, respectando as normas que rexen o diálogo e a intervención en grupo.

APRENDER A APRENDER

- Desenvolver o gusto pola aprendizaxe continua e a actualización permanente.
- Aplicar razoamentos de distinto tipo e procurar explicacións multicausais para comprender os fenómenos sociais e avaliar as súas consecuencias.
- Anticipar posibles escenarios e consecuencias futuras das accións individuais e/ou sociais.
- Comprender as actividades presentadas e planificar a estratexia máis axeitada para resolvelas.
- Comunicar e expresar de forma efectiva os resultados do propio traballo, argumentando de forma coherente as opinións persoais.

SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITU EMPRENDEDOR

- Planificar a secuencia de tarefas para realizar un traballo de investigación ou de busca de información.
- Saber argumentar de forma lóxica e coherente as explicacións dos conceptos e fenómenos estudados.
- Tomar decisións e saber escoller o xeito máis axeitado para recuperar e presentar a información.
- Facer un seguimento das aprendizaxes realizadas para tomar conciencia do que se aprendeu e mais do que falta por aprender.

IES SAN TOMÉ DE FREIXEIRO

Estándares de aprendizaxe e indicadores de logro

4º de E.S.O.

XEOGRAFÍA E HISTORIA

Curso 2018-19

CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E INDICADORES DE LOGRO: Grao mínimo de consecución 50%.

Considerarase superada a materia cando o alumnado consiga cumprir a metade do total dos seguintes indicadores:

1. Entender a formación e desenvolvemento da Ilustración e o Despotismo
2. Ilustrado.
3. Comprender os principais postulados da Ilustración en materia social,
4. económica, política e relixiosa.
5. Identificar ós pensadores ilustrados máis importantes e comentar algunhas das
6. súas propostas: separación de poderes, soberanía popular, etc.
7. Coñecer a importancia histórica, en canto á limitación do poder real, da división
8. de poderes e a Declaración de Dereitos da Inglaterra do século XVII.
9. Saber como se produciu a independencia das colonias americanas e valorar a
10. importancia histórica da Constitución americana.
11. Coñecer os feitos que desencadearon a Guerra de Sucesión ao trono español.
12. Coñecer as características do novo sistema de administración territorial imposto
13. polos Borbóns no século XVIII.
14. Entender o proceso de centralización do poder político da monarquía absoluta de Filipe V e analizar as consecuencias dos Decretos de Nova Planta.
- 15.** Describir a política exterior dos Borbóns no século XVIII
16. Coñecer os principais aspectos do Despotismo Ilustrado en España, facendo especial fincapé no reinado de Carlos III.
17. Coñecer e describir os principais acontecementos da Revolución Francesa e as causas que os impulsaron.
18. Describir o paso da Constitución de 1791 ó Imperio napoleónico, diferenciando as posturas e intereses dos diversos sectores sociais.
19. Analizar o contexto político e económico da Europa da Restauración; así como

as medidas levadas a cabo pola Santa Alianza para restablecer o Antigo Réxime.

20.Coñecer o contido ideolóxico e político do Liberalismo, o Nacionalismo e o Romanticismo.

21.Entender os procesos de unificación política de Italia e Alemaña..

22.Entender a industrialización como un proceso de transformacións económicas e

sociais do século XIX europeo, onde Gran Bretaña foi o berce desta Revolución.

23.Identificar os avances técnicos da Revolución Industrial e os sectores industriais

pioneiros e recoñecer os factores que permitiron o aumento da produtividade.

24.Entender a revolución dos transportes: o ferrocarril e o barco de vapor.

25.Comprender o funcionamento e a organización do capitalismo industrial.

26.Entender o poder económico e político da burguesía na sociedade industrial do século XIX.

27.Recoñecer as causas da conflictividade laboral do movemento obreiro.

28.Coñecer os aspectos máis relevantes da teoría marxista, as súas obras e os seus principais defensores.

29.Coñecer os elementos de crítica social do anarquismo e a liña de actuación dos movementos anarquistas ó longo do século XIX.

30.Identificar as características principais da Segunda Revolución Industrial: novas fontes de enerxía e novos sectores industriais.

31.Analizar a Guerra da Independencia como o primeiro intento de realizar en España unha revolución liberal.

32.Comprender a relevancia histórica das Cortes de Cádiz e a Constitución de 1812.

33.Entender os enfrontamentos que tiveron lugar entre liberais e realistas durante o reinado de Fernando VII e os feitos que conduciron á restauración do absolutismo.

34.Coñecer os principais aspectos da revolución liberal: as guerras carlistas e o triunfo do liberalismo e a rexencia de Espartero.

35.Describir a configuración do réxime moderado (1843-1848).

36. Entender o sexenio democrático como o intento de construción dun Estado democrático.
37. Analizar as causas e as consecuencias da crise do 98.
38. Aprender a analizar a España do século XIX, a través da pintura de Goya, como outra forma de se achegar ó coñecemento histórico.
39. Coñecer os aspectos máis destacados da poboación española no século XIX.
40. Identificar os conceptos básicos da reforma agraria liberal.
41. Coñecer o proceso de industrialización en España.
42. Coñecer o desenvolvemento da minería, a siderurxia e a construción do ferrocarril durante este período.
43. Analizar o desenvolvemento da industria debido ás novas fontes de enerxía: A electricidade e o petróleo.
44. Coñecer os cambios e transformacións da sociedade española e a súa relación co proceso de industrialización: paso da sociedade estamental á sociedade de clases.
45. Describir a aparición e actuación dos movementos obreiros en España.
46. Coñecer os aspectos máis destacados da poboación española no século XIX.
47. Analizar as causas e as consecuencias dos fenómenos coloniais no século XIX.
48. Describir as formas de organización e explotación das colonias.
49. Coñecer o alcance dos grandes imperios coloniais do século XIX.
50. Explicar cómo se produciu a repartición de África e o dominio das grandes rutas marítimas.
51. Identificar as causas que desencadearon a Primeira Guerra Mundial.
52. Comprender as alianzas entre os dous bloques enfrontados na Gran Guerra.
53. Explicar os cambios nas formas de vida, a economía e a política que supuxo o desenvolvemento da guerra.
54. Valorar as repercusións económicas, políticas e territoriais da Gran Guerra, centrándose no novo mapa de Europa que resultou do conflito.
55. Explicar o resultado dos tratados de paz e valorar a función das organizacións

- nacidas despois da guerra para garantir a paz internacional.
- 56.Coñecer as características típicas do Antigo Réxime da Rusia tsarista.
 - 57.Explicar cómo se produciu a revolución de febreiro de 1917 e a caída do tsarismo.
 - 58.Describir cómo se produciu a toma do poder na xornada revolucionaria de outubro e cómo se concretou a construción do primeiro Estado socialista.
 - 59.Comprender o proceso de formación da URSS e o ascenso de Stalin ó poder.
 - 60.Saber as causas que explican o gran crecemento económico e a supremacía dos Estados Unidos durante os anos 20.
 - 61.Analizar as causas que provocaron o crac bolsista de 1929 e o desencadeamento da depresión económica xeneralizada.
 - 62.Describir os factores que favoreceron o ascenso ó poder dos fascismos italiano e alemán no período de entreguerras.
 - 63.Recoñecer as principais características da ditadura fascista italiana en materia política, económica e social.
 - 64.Comprender a relación entre a política expansionista nazi e a II Guerra Mundial.
 - 65.Analizar a arte do período de entreguerras nas súas distintas expresións artísticas.
 - 66.Analizar a situación económica, política e social de España no primeiro terzo do século XX.
 - 67.Identificar as causas da revolta popular da Semana Tráxica no marco da política internacional española de principios de século.
 - 68.Explicar as características do sistema político da Ditadura de Primo de Rivera.
 - 69.Coñecer o contexto no que se produciu a proclamación da Segunda República española e analizar os principais problemas ós que tivo que facer fronte.
 - 70.Explicar o programa de reformas realizado durante a República para modernizar e democratizar a sociedade española.
 - 71.Coñecer as causas que desencadearon a Guerra Civil española.
 - 72.Analizar a opinión internacional e a postura que adoptaron as distintas potencias europeas con respecto á Guerra Civil española.
 - 73.Identificar as ofensivas e as batallas máis significativas do conflito e explicar, coa axuda de mapas, a evolución da guerra.

74. Coñecer os principais destinos da poboación refuxiada e exiliada trala guerra.
75. Comprender a situación política e económica de España ó finalizar a Guerra Civil.
76. Coñecer as causas que desencadearon a Segunda Guerra Mundial.
77. Comprender as alianzas establecidas para formar os dous bloques enfrontados no conflito.
78. Valorar as dimensións económicas e sociais do conflito e a transcendencia histórica dos bombardeos atómicos sobre Hiroshima e Nagasaki.
79. Coñecer as principais conferencias de paz celebradas despois do conflito e valorar a importancia da creación da ONU.
80. Coñecer a evolución de Estados Unidos e a Unión Soviética durante a Guerra Fría e analizar as causas que explican a polarización do mundo en dous bloques antagónicos.
81. Analizar a situación de Alemaña como eixe principal de diversos acontecementos da Guerra Fría: do bloqueo de Berlín á caída do muro.
82. Identificar os principais conflitos da Guerra Fría: a guerra de Corea, Vietnam, etc.
83. Explicar as razóns que conduciron ó período de “coexistencia pacífica” dos anos 50 e 60, destacando os esforzos por limitar a carreira armamentista.
84. Coñecer os factores que permitiron o proceso de descolonización a partir da Segunda Guerra Mundial, e identificar as súas principais etapas: o espertar de Asia, a descolonización de África, a creación do Estado de Israel, etc.
85. Recoñecer a importancia da conferencia de Bandung no proceso descolonizador.
86. Comprender as consecuencias da descolonización: o xurdimento do concepto de Terceiro Mundo e os problemas económicos e sociais dos países que o engloban.
87. Coñecer os factores que, trala Segunda Guerra Mundial, permitiron ós Estados Unidos converterse nunha gran potencia.
88. Analizar a reconstrución da posguerra e a política de contención do comunismo levada a cabo polos Estados Unidos.
89. Entender o proceso de construción da Unión Europea e a consolidación dos sistemas políticos democráticos.
90. Analizar o desenvolvemento dos países do sueste asiático a partir do exemplo do Xapón.
100. Analizar as principais causas da crise nos países industrializados.
101. Coñecer as características da Unión Soviética como unha gran potencia

mundial.

102. Entender o proceso de formación dos distintos réximes comunistas na Europa

oriental baixo a influencia da URSS.

103. Identificar os cambios experimentados na URSS trala morte de Stalin, así como

os principais líderes políticos que se sucederon no poder.

104. Comprender a evolución política, social e económica da China maoísta e o

proceso de expansión do comunismo no mundo.

105. Comprender as consecuencias das reformas políticas e económicas iniciadas por

Mikhaïl Gorbachov na Unión Soviética na década dos oitenta.

106. Explicar as causas que conduciron á desintegración territorial, política e económica da URSS.

107. Entender en que consiste a nova orde internacional e cal é o papel que desempeña Estados Unidos na escena internacional.

108. Explicar que é o fundamentalismo islámico e cáles son os principais países que

auspiciaron o seu xurdimento.

109. Identificar os principais conflitos bélicos de finais do século XX en Europa,

Asia e África e o papel do terrorismo no panorama internacional.

110. Identificar os aspectos máis destacados do proceso de construción da Unión

Europea.

111. Identificar as principais institucións europeas: Parlamento europeo, Comisión

Europea, Consello de Ministros, Consello Europeo.

112. Identificar as características fundamentais do novo Estado franquista.

113. Describir a política exterior do réxime franquista.

114. Explicar os motivos da política económica autárquica durante a primeira etapa

do franquismo e analizar os seus principais eixes de actuación.

115. Comprender os motivos que provocaron a apertura económica ó exterior do

réxime franquista na década dos sesenta.

116. Explicar as causas e as consecuencias do crecemento demográfico dos anos 60 e

dos movementos migratorios que se produciron no territorio español.

117. Identificar os principais movementos de oposición ó franquismo dentro de

España e no exilio, dedicando unha especial atención á actividade guerrilleira

contra o réxime.

118. Analizar as causas da crise da ditadura desde principios dos anos 70 e comprender a configuración do mapa político que posibilitou a transición á

democracia.

119. Describir a ideoloxía e a composición dos partidos políticos que se enfrontaron

nas eleccións democráticas de xuño de 1977.

120. Explicar que eran os Pactos da Moncloa e cales eran os seus obxectivos.

121. Saber como se produciu a redacción e a aprobación da nova Constitución de

1978 e quen participou neste proceso.

122. Comprender a crise e os intentos golpistas na segunda etapa de goberno de

UCD.

123. Explicar a estrutura territorial resultante do novo Estado das Autonomías.

124. Comprender as razóns que deron lugar á vitoria do PSOE nas eleccións de 1982

e analizar os trazos máis relevantes dos gobernos sucesivos do PP e PSOE ata

as eleccións de 2004.

125. Coñecer a evolución da economía española desde os anos 70 ata a actualidade, e

as características da actual sociedade de consumo.

126. Explicar o proceso de incorporación de España á CEE e as consecuencias da

súa situación dentro do marco da actual Unión Europea.

127. Analizar os cambios demográficos que experimentou o noso país a finais do século

XX: descenso da natalidade, aumento da esperanza de vida e da inmigración, etc.

128. Explicar as principais características da sociedade da España democrática:

consecución de dereitos e liberdades, a modernización social e a nova

inmigración-

VOCABULARIO ESPECÍFICO que o alumnado deberá manexar ó longo do curso

1º TRIMESTRE

CONCEPTOS: Réxime señorial / Antigo Réxime / Sociedade estamental / Despotismo Ilustrado / Inmovilismo vertical / Gremio / Morgado / Mans mortas / Produción de subsistencia / Monopolio / Compañía Comercial / Proteccionismo económico / Mercantilismo / Absolutismo / Liberalismo político / Parlamentarismo / Ilustración / Desamortización / Sufraxio censatario / Liberalismo doctrinario / Liberalismo revolucionario / Separación de poderes / Soberanía nacional / Constitución / Liberalismo económico ou Librecambismo / Man invisible do mercado / Lei da oferta e da demanda / Decretos de Nova Planta / Motín de Esquilache / Sociedades Económicas de Amigos do País / Regalismo / Metrópole / Colonia / Pacto colonial / Motín do Té de Boston / Declaración de Dereitos de Virginia / Revolución Americana / Paz de Versalles / Estados Xerais / Revolución francesa / Cadernos de Queixas / Asemblea Nacional / Asemblea Constituínte / Asalto á Bastilla / Declaración de Dereitos do Home e do Cidadán / Asemblea Lexislativa / Convención Nacional / Girondinos / Xacobinos ou Montañeses / Sans-coulottes / Consulado vitalicio / Bloqueo Continental / Watterloo / Congreso de Viena / Estado tapón / Santa Alianza / Cuádruple Alianza / Nacionalismo / Nacionalismo centrípeto ou unificador / Nacionalismo centrífugo ou disgregador / Revolución demográfica / Revolución agrícola / Capitalismo / Industrialización / División do Traballo / Taylorismo / Fordismo / Revolución dos Transportes / Transición demográfica / Migracións transoceánicas / Igualdade xurídica / Burguesía / Proletariado / Sociedade de clases / Clase media / Xornaleiro / Latifundio / Servo / Sindicato / Ludismo / Folga / Sufraxio universal / Anarquismo / Marxismo / Loita de Clases / Ditadura do proletariado / Internacional Obreira / Primeiro de maio / Cartel / Trust / Holding / Sociedades anónimas / Bolsa / Movemento sufraxista / Imperialismo / Conferencia de Berlín / Colonia / Protectorado / Concesión / Guerra de Secesión / Abolicionistas / Escravistas / Tratado de Fontainebleau / Motín de Aranjuez / Asedio / Guerrilla / Afrancesado / Fernandino / Restauración absolutista / Pronunciamento / Trienio Liberal / Guerra Carlista / Moderados / Progresistas / Demócratas / Republicanos / Movemento cantonalista / Quenda pacífica / Monarquía constitucional / Caciquismo / Pucherazo / CNT / UGT / PSOE.

PERSONAXES: Luis XIV / Montesquieu / Voltaire / Rousseau / John Locke / Adam Smith / Felipe de Anjou / Carlos III / Esquilache / Thomas Jefferson / Luis XVI / Robespierre / Marat / Napoleón Bonaparte / Bismarck / Guillermo I / Cavour / Victor Manuel II / Garibaldi / Simón Bolívar / San Martín / James Watt / Fulton / Stephenson / Karl Marx / Mijail Bakunin / Emmeline Pankhurst / Victoria I / Abraham Lincoln / Xosé Bonaparte / Fernando VII / Coronel Riego / Mª Cristina de Borbón / Isabel II / Xeneral Narváez / Mendizábal / Espartero / Madoz / Amadeo I de Savoia / Xeneral Pavía / Xeneral Martínez Campos / Antonio Cánovas del Castillo / Práxedes Mateo Sagasta / Pablo Iglesias.

2º TRIMESTRE

CONCEPTOS: Paz Armada / Tripla Alianza / Tripla Entente / Paz de París / Tratado de Versalles / Sociedade de Nacións / Economía de Guerra / Cuestión de Oriente/ Internacionalismo / Autocracia / Bolcheviques / Mencheviques / Duma / Komintern / Soviet / Kulaks / Sovjoz / Koljoz / Gulag / Purgas / Stajanovismo / NEP /Espírito de Locarno / Especulación / Superproducción / Crack do 29 / Tipo de xuro / New Deal / Fascismo / Nazismo / Marcha sobre Roma / Espartaquistas / Hiperinflación / República de Weimar / Chanceler / Noite dos coitelos longos / Mein Kampf / Panxermanismo / Noite dos cristais rotos / Antisemitismo / Solución final / Gestapo / S.S. / NSDAP / Autarquía / Movemento sufraxista / Sociedade de masas / Blitzkrieg ou “Guerra relámpago” / “ Salto de ra” / Bombardeo estratéxico / Conferencia de Ialta / Conferencia de Postdam / Xenocidio / Colaboracionismo / Política de contención / Pacto Antikomintern / Proxecto Manhattan / Bretton Woods / F.M.I. / Guerra Fría / O.N.U.

PERSONAXES: Guillerme II / Bismarck / Tsar Alexandre II / Kerensky / Lenin / Stalin / Hindenburg / Hitler / Mussolini / Himmler / Goebbels / Roosevelt / Churchill / Rommel / Mc Arthur / Hideki Tojo.

3º TRIMESTRE

CONCEPTOS: Guerra Fría / Bloque occidental / Pactos bilaterais / Bloque comunista / Países satélites / OTAN / COMECON / Pacto de Varsovia / Plan Marshall / Carreira espacial / Equilibrio do terror / Conflitos de baixa intensidade / Carreira armamentística / Bloqueo de Berlín / Guerra de Corea / Distensión ou “coexistencia pacífica “ / Muro de Berlín / Crise dos misiles /

Guerra de Vietnam / Vietcong / Crise dos “euromisiles” / Proxecto de Defensa estratéxica / Cortina de aceiro / Democracia popular / Plans quinquenais/ Descolonización / Negritude / Panafricanismo / Sionismo / ANP / OLP / Movemento de países non alineados / Neocolonialismo / Terceiro mundo / Conferencia de Bandung / Panarabismo / Política neoliberal / Sociedade de consumo / Movemento hippy / CEE / Tratado de Roma / Mercado común / Sistemas pluripartidistas / Estado do Benestar / Milagre xaponés / Modelo asiático de desenvolvemento / “Tigres asiáticos” / “Desestalinización” da URSS / Primavera de praga / Kuomintang / Gran Salto Adelante / Revolución cultural / Longa marcha de Mao / Keynesianismo / Gulag / Zaibatsu / Sistema franquista / Censura / Nacionalcatolicismo / Autarquía / División Azul / Maquis / Racionamento / Mercado negro / FET y de las JONS / “ Movemento Nacional” / Tecnócratas / Plan de Estabilización / Baby Boom / Divisas / Éxodo rural / CCOO / GRAPO / FRAP / ETA / Marcha Verde / Perestroika / Glasnot / Tratado de Maastricht / UE / Tratado de Lisboa.

PERSONAXES: Churchill / Harry Truman / Yuri Gagarin / John F. Kennedy / Fidel Castro / Lyndon Johnson / Richard Nixon / Leónidas Breznev / Mijail Gorbachov / Ronald Reagan / Ho Chi Minh / Sukarno / Gadafi / Yasser Arafat / Martin Luther King / Eisenhower / Augusto Pinochet / Jomeini / Francisco Franco / Manuel Fraga / Castelao